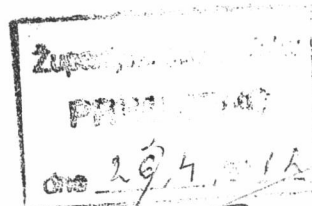

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

Broj: I KŽ 247/11-8

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

I

RJEŠENJE

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnoga suda Ane Garačić, kao predsjednice vijeća, te Damira Kosa, Ranka Marijana, Miroslava Šovanja i Hajrije Novoselec, kao članova vijeća, uz sudjelovanje sudske savjetnice Martine Slunjski kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog Željka Beline i drugih, zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbi državnog odvjetnika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Sisku od 19. studenoga 2010. godine, broj K-18/10, u sjednici održanoj dana 21. veljače 2012. godine, u nazočnosti zamjenice Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Jasmine Dolmagić, branitelja optuženog Željka Beline, Zorka Kostanjšeka, odvjetnika iz Siska te branitelja optuženog Ivana Grgića, Domagoja Rupčića, odvjetnika iz Siska,

presudio je i riješio je:

I. Djelomično se prihvaća žalba državnog odvjetnika, ukida se prvostupanjska presuda u odnosu na optuženog Željka Belinu i optuženog Dejana Milića, i u tom dijelu predmet vraća stvarno i mjesno nadležnom sudu na ponovno suđenje.

II. U odnosu na optuženog Ivana Grgića i optuženog Zdravka Pleseca odbije se žalba državnog odvjetnika kao neosnovana te se u tome dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom prvostupanjskom presudom na temelju čl. 353. toč. 5. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine broj 110/97.; broj 27/98.; broj 58/99.; broj 112/99; broj 58/02.; broj 143/02.; broj 115/06– u daljnjem tekstu ZKP/97) odbijena je optužba protiv optuženih Željka Beline, Dejana Milića, Ivana Grgića i Zdravka Pleseca da bi počinili kazneno djelo iz

čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. Na temelju čl. 123, st. 1. ZKP/97 troškovi kaznenog postupka padaju na teret proračunskih sredstava (što je u presudi pogrešno opisano naznakom da su I do IV optuženici oslobođeni obaveze plaćanja troškova kaznenog postupka).

Protiv ove presude žalbu je podnio državni odvjetnik zbog povrede kaznenog zakona predlažući da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na žalbu podnio je optuženi Željko Belina po branitelju Zorku Kostanjšku, odvjetniku iz Siska, optuženi Dejan Milić po branitelju Marinu Ivanoviću, odvjetniku iz Zagreba i optuženi Željko Belina po branitelju Domagoju Rupčiću, odvjetniku iz Siska. U odgovorima na žalbe optuženici su predložili da se žalba državnog odvjetnika odbije kao neosnovana, a optuženici Željko Belina i Domagoj Rupčić su u odgovoru na žalbu zatražili da ih se obavijesti o održavanju drugostupanjske sjednice vijeća.

Sukladno čl. 373. st. 1. ZKP/97, spis predmeta dostavljen je Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledanje.

O sjednici drugostupanjskog vijeća obaviješten je državni odvjetnik te optuženici koji su to zahtijevali i njihovi branitelji. Sjednici vijeća su pristupili zamjenica Glavnog državnog odvjetnika Jasmina Dolmagić, branitelj optuženog Željka Beline, odvjetnik Zorko Kostanjšek i Ivan Grgić sjednici nisu pristupili pa je sjednica vijeća održana u njihovoj odsutnosti na temelju čl. 374. st. 4. ZKP/97.

Žalba državnog odvjetnika u odnosu na optužene Željka Belinu i optuženog Dejana Milića je osnovana, dok u odnosu na optužene Ivana Grgića i optuženog Zdravka Pleseca nije osnovana.

U odnosu na drugostupanjsku presudu

Nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio kazneni zakon kada je na temelju čl. 353. toč. 5. ZKP/97 odbio optužbu zbog presuđene stvari u odnosu na optužene Ivana Grgića i optuženog Zdravka Pleseca.

Naime, protiv ovih optuženika bila je podnesena kaznena prijava i određeno provođenje istrage rješenjem Okružnog suda u Sisku od 30. prosinca 1991. godine broj Kio-355/91 i to zbog krivičnog djela iz čl. 35. st. 2. toč. 4. i dr. KZ Republike Hrvatske u vezi čl. 19. preuzetog Krivičnog zakona Jugoslavije. Ovim rješenjem određeno je provođenje istrage za događaj od 18. prosinca 1991. godine u kući vlasništvo Mileusnić Petra, kojom prilikom su smrtno stradali Mileusnić Vera, Mileusnić Goranka i Slabak Blaženka, dok je u činjeničnom opisu označeno postupanje okrivljenika preživio Mileusnić Petar, u odnosu na koga je kazneno djelo ostalo u pokušaju. Okrivljenicima Ivanu Grgiću i Zdravku Plesecu bilo je činjeničnim opisom stavljeno na teret da su po prethodnom dogovoru s Belina Željkom, Leskovar Dubravkom i Milić Dejanom zajedno dana 18. prosinca 1991. godine došli do kuće Mileusnić Petra neosnovano sumnjajući da obitelj Mileusnić Petra aktivno pomaže pripadnike nelegalnih oružanih formacija tzv. „SAO Krajine“ te u namjeri da liše života Mileusnić Veru i

Goranku, Slabak Blaženku i Mileusnić Petra iz automatskih pušaka ispalili više hitaca u pravcu ovih, nanijevši im na taj način povrede od kojih su smrtno stradali Mileusnić Vera, Mileusnić Goranka i Slabak Blaženka, dok je Mileusnić Petar zadobio teške i po život opasne povrede, ali mu je život spašen u bolnici u Pakracu. Dakle, optuženicama Ivanu Grgiću i Zdravku Plesecu je rješenjem o provođenju istrage bilo stavljano na teret da se njihova kriminalna aktivnost u namjeri usmrćenja oštećenika sastojala u ispaljivanju projektila iz automatskog oružja, a što da je rezultiralo usmrćenjem triju osoba i teškim ranjavanjem jedne osobe.

Nakon što je Uredbom Predsjednika Republike o organizaciji, radu i teritorijalnoj nadležnosti općinskih i okružnih javnih tužiteljstava u slučaju ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske od 7. prosinca 1991. godine ustrojeno Vojno tužiteljstvo, Vojno tužiteljstvo u Zagrebu je kao stvarno i mjesno nadležno preuzelo vođenje istrage u ovom predmetu pod brojem KTV-518/92. Svojom odlukom od 23. ožujka 1992. godine, zamjenik vojnog tužitelja u Zagrebu izjavio je da nakon provedene istrage u ovom predmetu „smatra da za Grgić Ivana i Plesec Zdravka nema dovoljno dokaza da bi postupili na način kako ih se tereti.“, uslijed čega su donijeli odluku o odustanku od kaznenog progona protiv ovih okrivljenika, dok su u odnosu na ostale okrivljenike podigli optužnicu. U obrazloženju svoje odluke zamjenik vojnog tužitelja navodi kako nije bilo dokaza da bi iz oružja koje pripada okrivljenicima Grgić Ivanu i Zdravku Plesecu bili ispaljivani projektili koji su doveli do povređivanja, a zatim i smrtnog ishoda kod Mileusnić Vere, Mileusnić Goranke i Slabak Blaženke, odnosno teških i po život opasnih povreda kod Mileusnić Petra.

Činjenični opis naveden u pobijanoj presudi za koju je optužba odbijena optuženim Grgić Ivanu i Zdravku Plesecu u opisu kriminalne aktivnosti stavlja na teret da su 18. prosinca 1991. godine zajedno s Željkom Belinom, Dejanom Milićem i sada pokojnim Dubravkom Leskovarom, suprotno odredbama u izreci citiranih normi Ženevskih konvencija „postupajući zajedno po prethodnom dogovoru da ubiju sve koje u kući zateknu“ došli do kuće Petra Mileusnića te ušli u kuću gdje su vršili u činjeničnom opisu označene akte nasilja prema Petru Mileusniću, da bi potom iz svoga automatskog oružja pucali Željko Belina, Dejan Milić i sada pokojni Dubravko Leskovar ispalivši svaki određeni broj projektila kojima su doveli do povređivanja, a zatim i smrtnog ishoda kod Mileusnić Vere, Mileusnić Goranke i Slabak Blaženke, odnosno teških i po život opasnih povreda kod Mileusnić Petra.

Dakle, ovlašteni tužitelj u postupku u kome je donesena pobijana presuda nije tvrdio da bi optuženici Grgić Ivan i Zdravko Plesec bili osobe koje bi činile kazneno djelo na način da bi u namjeri usmrćenja u stradale ispaljivali projektile iz svoga oružja. Njihova radnja prema navodima optužbe sastojala se u dolasku do kuće Petra Mileusnića te ulasku u kuću uz tvrdnju optužbe da bi zajedno sa ostalima vršili prema Petru Mileusniću u činjeničnom opisu označene akte nasilja.

Provedenim dokaznim postupkom, kako se to ističe u pobijanoj presudi, nije utvrđeno bilo kakav aktivitet optuženih Ivana Grgića i Zdravka Pleseca u smislu vršenja akata nasilja prema Petru Mileusniću ili drugim osobama zatečenim u kući, prije nego li su Željko Belina, Dejan Milić i sada pokojni Dubravko Leskovar pucali u oštećenike, već sud zaključuje da optuženi Grgić uopće nije ulazio u kuću, a optuženi Plesec da je vrlo brzo nakon što je ušao i izašao iz kuće oštećenog Mileusnića, bez da je u samoj kući poduzimao bilo koje radnje.

Nakon takvog utvrđenja ispravnim se ukazuje zaključak prvostupanjskog suda da bio dio njihove kriminalne aktivnosti u smislu dogovora s ostalim optuženicima za usmrćenje osoba koje bi zatekli u kući Petra Mileusnića kao i njihovog dolaska do te kuće, bez poduzimanja bilo koje konkretne radnje radi ostvarenja tog cilja već jednom bilo predmet odlučivanja ovlaštenog, tada vojnog, tužitelja koji je na takvo utvrđeno postupanje optuženih Ivana Grgića i Zdravka Pleseca izjavio da odustaje od kaznenog progona ovih optuženika. Kako u sada provedenom kontradiktornom postupku, u kojem je donesena pobijana presuda nisu utvrđene u odnosu na ove optuženike bilo kakve nove okolnosti u njihovom postupanju osim onih za koje je državni odvjetnik već jednom izjavio da odustaje od kaznenog progona, neovisno o tome što ih je bio drugačije pravno označio, ispravnim se ukazuje i zaključak prvostupanjskog suda da se radi o presuđenoj stvari, zbog čega je, suprotno tvrdnji istaknutoj u žalbi državnog odvjetnika u odnosu na optužene Ivana Grgića i Zdravka Pleseca optužba valjana odbijena u smislu čl. 353. toč. 5. ZKP/97.

U odnosu na rješenje

Za razliku od pravne pozicije optuženih Ivana Grgića i Zdravka Pleseca, pravna pozicija optuženih Željka Beline i Dejana Milića potpuno je drugačija.

Uvodno valja istaći da sud u odnosu na kriminalnu aktivnost optuženih Željka Beline i Dejana Milića kako ju je opisao ovlaštenu Vojni tužitelj u rješenju o provođenju istrage, zatim nakon dovršene istrage ponovio u činjenično opisu povučene optužbe pred Vojnim sudom u Zagrebu, sud nije kontradiktorno raspravio, pa će odluka u ovom kaznenom postupku bude donesena kao rezultat kontradiktorne rasprave. Navedeni odluka u ovom postupku protiv ovih optuženika, donesena je od Upravno-sudskog vijeća 2. sudijskog razreda godine, broj Kv-624/92 (K-44/92), pozivom na odredbu čl. 1. st. 1. Zakona o oprostima koji je propisivao obustavu krivičnog postupka i po službenoj dužnosti pod pretpostavkom da sud utvrdi da se radi o kaznenom djelu u zakonom predviđenom razdoblju ...počinjenom u oružanom sukobu, ratu protiv Republike Hrvatske ili u svezi s tim sukobom odnosno ratom...". Zakonom je oprost bio isključen za počinitelje kaznenih djela za koja je Republika Hrvatska bila obavezna na progon prema odredbama međunarodnog prava.

Kriminalna aktivnost optuženih Željka Beline i Dejana Milića opisana u činjeničnom opisu optužbe Vojnog tužitelja u Zagrebu nije sadržavala nužne konstitutivne elemente kaznenog djela na čiji bi progon Republike Hrvatska bila obavezna prema odredbama međunarodnog prava, te sam prvostupanjski sud u tome dijelu uopće nije bio u prilici odlučivati o takvom kaznenom djelu (odlukom o stvarnoj nenadležnosti Vojnog suda). Također, za istaći je da niti tada ovlaštenu tužitelj te konstitutivne elemente koji se odnose na postupanje optuženika protivno određenim normama međunarodnog prava i to onim sadržanim u IV Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine i Dopunskom protokolu I Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine, koje se odnose na posebnu zaštitu civila u oružanom sukobu, tada nije ugradio u činjenični opis kaznenog djela za koje je teretio optuženike.

Upravo obzirom na izloženo obustava kaznenog postupka pozivom na Zakon o oprostima nije valjani pravni temelj za primjenu ustavnih odredaba o zabrani ponovnog suđenja.

kako je to Ustavni sud Republike Hrvatske izrijekom naznačio u točki 19. svoje odluke od 14. ožujka 2001. godine, broj U-III/791/1997. Ovakav stav nije osporen niti novom odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 26. studenog 2008. godine, broj U-III543/1999, obzirom da u toj odluci Ustavni sud Republike Hrvatske eksplicira svoj stav u odnosu na sudske odluke donesene nakon kontradiktornog raspravljanja. Naime, potpuno je druga pravna pozicija sudske odluke donesene nakon kontradiktorne rasprave ili izvanraspravnog odlučivanja o primjeni Zakona o oprostima što je bio slučaj u odnosu na optužene Željka Belinu i Dejana Milića. Ovo je posebno naglasio Ustavni sud Republike Hrvatske navodeći u točki 23 svoje odluke broj U-III/791/1997, što ovaj sud, prihvaćajući još jednom, ponavlja da je „*Oprost od kaznenog progona i kažnjavanja (čak i kad se radi o "općem oprostima") iznimno stanje koje proturječi općem pravilu da svatko treba odgovarati za kazneno djelo koje je počinio. Zbog toga, odredbe o oprostima treba tumačiti razborito i uz nužni oprez, tako da oprost ne prijeđe u svoju suprotnost, tj. da ne dovede u pitanje svrhu zbog kojeg je zakon donesen.*

.... Štoviše, kazneno djelo optuženika ... išlo je, u objektivnom i subjektivnom smislu, za raspirivanjem agresije, oružane pobune i oružanih sukoba, dakle u pravcu koji je suprotan svrsi odredaba Zakona o (općem) oprostima. Svrha tog Zakona bila je da se oprostom smire političke i nacionalne napetosti, da se smanji agresivnost i stvore uvjeti za miran život i (barem minimalnu) uzajamnu snošljivost, a ne obratno.“

Upravo polazeći od ovako jasno izraženog stava u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske, čije su odluke, pa i u svojim obrazloženjima, prema određenim čl. 53. st. 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske obvezne za sva tijela državne vlasti, uključujući i sudbenu vlast, opravdano se ukazuje žalba državnog odvjetnika u odnosu na optužene Željka Belinu i Dejana Milića da se u konkretnoj situaciji ne radi o presuđenom slučaju, nego pogrešno zaključuje prvostupanjski sud. Ovo tim više ima li se u vidu da je optuženim Željkom Belini i Dejanu Miliću optužbom sada nadležnog državnog odvjetništva stavljena na teret veća kriminalna količina, i to kako u pogledu njihovog postupanja u ostvarenju istaknute namjere za takvim postupanjem koje je suprotno u činjeničnom opisu naznačenim blanketnim normama međunarodnog prava, tako i opisom konkretnih zlostava prema Petra Mileusića, prije nego li je pucano u posebno zaštićene civile.

Također, za istaći je da je ovakav svoj pravni stav Vrhovni sud Republike Hrvatske već jednom izrazio u svojoj odluci od 30. ožujka 2010. godine, broj IV Kž-75/09 (list 115 spisa).

Upravo slijedom svega ranije istaknutog žalbu državnog odvjetnika valjalo je prihvatiti u odnosu na optužene Željka Belinu i Dejana Milića i u odnosu na ove optuženike pobijanu presudu, na temelju čl. 388. st. 1. ZKP/97 ukinuti i u tome dijelu predmet vratiti na ponovno suđenje. Ponovljeni postupak biti će proveden pred stvarno i mjesno nadležnim sudom, sukladno odredbama Zakonu o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava (Narodne novine broj 175. od 4. studenog 2003. godine; broj 55. od 18. svibnja 2011. godine i broj 125. od 7. studenog 2011. godine) ili konkretno, pred Županijskim sudom u Zagrebu.

U ponovljenom postupku sud će provesti sve do sada izvedene dokaze, a po potrebi i nove, pa će nakon provedenog postupka pažljivo i savjesno analizirati kako svaki dokaz posebno tako i obrane optuženika, te zatim sve dokaze u njihovoj ukupnosti povezujući ih s obranama optuženika, nakon čega će, sukladno naprijed izraženom pravnom mišljenju donijeti novu, na zakonu osnovanu presudu, koju će valjano i potpuno obrazložiti.

U Zagrebu, 21. veljače 2012. godine.

Zapisničar:
Martina Slunjski, v. r.

Predsjednica vijeća:
Ana Garačić, v. r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijem i otpremu:

Štefica Klepac

